

TALEPAPIR

”Det talte ord gælder”

Spørgsmål

Vil ministeren redegøre for, hvilken plan der foreligger for håndtering, genbrug eller bortskaffelse af solcellepaneler og tilhørende elektronik, når de skal udfases om ca. 20 år, og hvordan vurderer ministeren, at Danmark skal håndtere de store mængder miljøskadeligt affald, som følger af regeringens massive udrulning og tilladelse af solceller?

Svar

Solceller har en levetid på omkring 25 til 40 år. Og når den tid kommer, står vi med udtjente paneler og tilhørende elektronik, der skal håndteres på en forsvarlig måde.

Det stiller krav til, hvordan vi håndterer dette affald. Vi skal ikke kun se det som noget, der skal bortskaffes, men i højere grad som en ressource, der kan bringes i spil igen.

Det gælder ikke mindst, når vi taler om de kritiske materialer, der indgår i solcellerne, og som der er en stigende efterspørgsel efter. De materialer skal ikke gå tabt som affald, men bruges igen og igen.

Derfor er det vigtigt, at vi styrker den cirkulære økonomi, så værdifulde materialer i solcellerne kan genbruges og genanvendes. I en tid, hvor adgangen til ressourcer bliver stadig mere begrænset, er det

helt afgørende, at vi udnytter det, vi allerede har, bedst muligt.

Det handler også om, hvordan vi sikrer, at vi bliver mindre afhængige af andre dele af verden. For i dag er vi desværre dybt afhængige. Derfor er det afgørende, at vi genanvender de materialer, der er i solcellerne.

Det betyder også, at vi skal have fokus på, hvordan vi forlænger levetiden af solcellerne. Ved at udskifte de enkeltdele af solcellepanelerne, som hurtigere bliver udtjent, kan levetiden af den samlede solcelle forlænges.

Første del af samrådsspørgsmålet

Spørgsmålet går på, hvilken plan der foreligger for håndtering, genbrug eller bortskaffelse af solcellepaneler og tilhørende elektronik, når de skal udfases om ca. 20 år.

Der gælder fælles EU-regler fastsat i WEEE-direktivet, som pålægger, at der skal være et producentansvar for elektrisk og elektronisk udstyr. Her er producenterne – også forstået som distributøren (dvs. dem der sælger solcellerne i Danmark) - bl.a. forpligtet til at finansiere håndteringen af det affald, de sætter på markedet. I Danmark er reglerne udmøntet i elektronikaffaldsbekendtgørelsen, der fastlægger rammerne for, hvordan elektronikaffald skal indsamles og håndteres.

Solceller er omfattet af disse regler, jf. bekendtgørelsens bilag 2.

Bekendtgørelsen indfører et udvidet producentansvar. Det betyder, at det enten er producenten selv eller slutbrugeren, der har ansvaret for, at elektronikaffaldet bliver håndteret miljømæssigt forsvarligt.

Der gælder forskellige retningslinjer, alt efter, hvorvidt der er tale om elektronik fra private husholdninger eller erhverv.

For private husholdninger er det husstanden, som har ansvaret for at returnere den udtjente solcelle efter de anvisninger, som den konkrete kommune har fastsat.

Som regel vil man aflevere sine brugte solceller på en genbrugsplads. Herfra sørger enten producenten eller distributøren eller en kollektiv ordning for, at solcellen bliver hentet og transporteret til den videre affaldshåndtering.

Når vi har en situation, hvor der går 20 – måske 40 år – fra et produkt kommer på markedet, til det skal skrottes, så er det jo en meget lang levetid, når det handler om elektronik. Så derfor kan man risikere, at nogle firmaer går konkurs, eller at distributører lukker, inden de 20–40 år er gået.

Derfor er det sådan, at når man vil ind på markedet, skal man betale en sikkerhedsstillelse. Den sikrer, at hvis man ikke er på markedet, når produktet ender som affald, så har de kollektive ordninger, som man har været medlem af, finansieringen til at håndtere opgaven. Den opgave kan også overtages af et andet selskab, som så får adgang til de midler, der ligger i sikkerhedsstillelsen.

Når det gælder erhvervssolceller, er det som udgangspunkt producenten eller distributøren, der skal sørge for at afhente solcellen ude hos kunden. Det kan fx være i forbindelse med en udskiftning.

Der kan dog også laves en aftale, hvor ejeren af solcellen selv står for affaldsbehandlingen. I disse tilfælde skal solcellerne returneres til et genanvendelsesanlæg, en affaldsindsamler eller et kommunalt behandlingsanlæg.

Der er altså allerede etableret en ordning, hvor ansvaret er klart placeret, og hvor både producenter eller distributøren og slutbrugere bidrager til at sikre, at udtjente solceller håndteres korrekt.

Anden del af samrådsspørgsmålet

Der spørges endvidere til, hvordan vi i Danmark skal håndtere de store mængder miljøskadeligt affald, der kan følge af udrulningen af solceller.

Det er helt rigtigt, at elektronikaffald ofte indeholder kemikalier, som kan være skadelige for miljøet, hvis

ikke affaldet håndteres korrekt. Derfor er det også nødvendigt, at vi har klare regler for, hvordan elektronikaffald håndteres.

Her er det som sagt sådan, at solceller betragtes som elektronikaffald og dermed skal håndteres efter reglerne i elektronikaffaldsbekendtgørelsen.

Elektronikaffaldsbekendtgørelse fastsætter en række detaljerede krav til, hvordan denne håndtering skal ske.

Det er krav, som sikrer, at væsker eller stoffer fra affaldet ikke ender i naturen. Der er også krav om, at bestemte komponenter og stoffer bliver taget ud under selve affaldsbehandlingen.

Bekendtgørelsen fastsætter, at producenter eller distributører eller den, der har overtaget ansvaret for håndteringen, har pligt til at sikre, at solcellerne bliver håndteret med henblik på genbrug, genanvendelse eller anden nyttiggørelse, så vi både udnytter ressourcerne og reducerer mængden af affald.

Der findes specialiserede virksomheder, som skiller udtjent elektronik ad og genbruger og genanvender så meget som muligt, herunder solceller. Når det handler specifikt om solcellepaneler som elektronikaffald er der dog ikke på nuværende tidspunkt et behandlingsanlæg i Danmark. De køres derfor i stedet til anlæg i bl.a. Tyskland, Sverige og

Belgien, som ligeledes er underlagt de samme strenge regler fra EU om håndtering af elektronikaffald.

Men i takt med at de solceller, vi opstiller i disse år, bliver udtjente – om ca. 20-30 år – vil der også komme flere mængder affald, som skal håndteres. Det kan bidrage til, at der skabes et marked for genbrug og genanvendelse af solcellepaneler i Danmark også.

I sidste uge åbnede Danmarks første store elektronikgenbrugsanlæg i Middelfart på Fyn. Anlægget tager store mængder ind – dog ikke solceller, mig bekendt, på nuværende tidspunkt.

Der er altså allerede kommet en virksomhed på området. Om de også får planer om solcellepaneler i fremtiden, ved jeg ikke. Men det kan jo godt være, at der er en virksomhed i Danmark, der kan se en interesse i at gå ind på det marked. Markedet handler ikke kun om, at man får betaling fra producenter eller distributører – det handler også om, at man har en ressource.

Solceller indeholder værdifulde materialer som kobber og aluminium, og i nogle tilfælde også sjældne jordarter, hvor efterspørgslen er stigende.

De mest udbredte materialer, som kobber, jern og aluminium, har allerede stærke markeder for genanvendelse. Derfor bliver en stor del af

solcellernes indhold faktisk allerede genbrugt eller genanvendt i dag.

Og det er en indsats, vi løbende skal bygge videre på.

Så for at samle op: Solceller er centrale for vores energiforsyning og for den grønne omstilling. Samtidig er der allerede et klart regelsæt, der sikrer, at solceller, når de en dag er udtjente, bliver håndteret på en måde, der både er ansvarlig over for miljøet og giver mulighed for genbrug og genanvendelse.

Tak.